

8 - 9. LK
VALINNAISAINEOPAS 2024

**8. JA 9. LUOKALLE VALITTAVAT
VALINNAISAINEET
NOORMARKUN
YHTENÄISKOULUSSA**

VALINNAISTEN OPINTOJEN TEHTÄVÄ

Perusopetuksen valinnaisten opintojen yhteisenä tehtävänä on syventää oppimista, laajentaa opintoja ja vahvistaa jatko-opintovalmiuksia. Valinnaiset opinnot tarjoavat oppilaille mahdollisuuden kehittää osaamistaan kiinnostuksensa suunnassa. Valinnaisuus tukee opiskelumotivaatiota ja kartuttaa valintojen tekemisen taitoja.

VALINTOJEN SUORITTAMINEN

8 - 9. luokilla yhteisten aineiden tuntimäärä vähenee, ja näiden tilalla oppilas opiskelee valinnaisia aineita. **Noormarkun yhtenäiskoulussa valinnaisaineita opiskellaan 8. luokalla neljä vuosiviikkotuntia ja 9. luokalla kuusi vuosiviikkotuntia.**

Noormarkun yhtenäiskoulussa **8. luokalla alkavat kahden vuosiviikkotunnin valinnaisaineet jatkuvat samoina myös 9. luokalla.** Valinnat tehdään 7. luokan kevättalvella. Näiden lisäksi valitaan erikseen 9. luokalle kaksi 1 vuosiviikkotunnin valinnaisainetta. Eriksien 9. luokalle valittavien aineiden valinta-ajankohta on vasta 8. luokan kevättalvella.

Valinnaisaineiden valinta suoritetaan Wilmassa erikseen ilmoitettavaan määräaikaan mennessä. Oppilas valitsee valinnaisaineet ja näille kaksi varavalintaa. **Oppilas tekee valinnat yhdessä huoltajan kanssa.** Hyviä perusteita valinnaisaineiden valitsemiselle ovat oppiaineiden kiinnostavuus, omat tavoitteet, taidot ja harrastukset sekä motivaatio.

Valinnaisaineiden valinta ja opiskelu eivät ole ammatinvalintaa eli mikään valinnaisaine ei ole ehtona jatko-opintoihin pääsyyn. Lukioon pääsyyn vaikuttaa lukuaineiden keskiarvo (erityislinjoille lisäksi omia painotuksia), ja ammatilliseen koulutukseen valintapisteitä todistuksesta lasketaan mm. kaikkien aineiden keskiarvosta sekä otetaan huomioon erikseen kolme parasta seuraavista: musiikki, kuvataide, käsityö, kotitalous ja liikunta.

Kun oppilas on tehnyt valintansa, hän sitoutuu valinnaisaineen säännölliseen ja aktiiviseen opiskeluun. **Valinnaisaineita ei voi vaihtaa toiseen, paitsi erittäin perustellusta syystä, lähinnä terveydellisistä syistä.** Mikäli valinnaisaineen opiskeluun ilmenee terveydellinen este, toimitetaan rehtorille asiantuntijalausunto ja rehtori käsittelee vaihdostarpeen.

Mikäli oppilaan huoltaja pyytää kirjallisesti, ettei oppilaan 9. luokan päättötodistukseen merkitä numeroarvosanaa valinnaisena aineena opiskeltavasta A2- tai B2- vieraasta kielestä, numeroarvosana jätetään pois ja päättötodistukseen tulee arvosanakohtaan merkintä "hyväksyty". Koska toista kotimaista kieltä (ruotsia) opetetaan yhteisenä oppiaineena, annetaan siitä aina numeroarvosana.

VALINNAISUUS JA ARVIOINTI OPETUSSUUNNITELMASSA

Perusopetuksen opetussuunnitelma sisältää kahdentyyppisiä valinnaisia aineita:

- 1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset aineet**
- 2. Valinnaiset aineet**

Oppilaat valitsevat valinnaiset aineet siis kahdesta eri ryhmästä.

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset aineet -ryhmästä (ryhmä 1) valittu 2 vuosiviikkotunnin aine arvioidaan osana kaikille yhteisiä, pakollisia taide- ja taitoaineita. Taide- ja taitoaineiden ryhmän valinnainen aine voi nostaa tai laskea yhteisen, pakollisen oppiaineen arvosanaa. Taide- ja taitoaineiden ryhmästä valitusta valinnaisesta aineesta ei siis tule todistukseen erillistä valinnaisaineen arvosanaa.

Valinnaiset aineet -ryhmästä (ryhmä 2) valittu 2 vuosiviikkotunnin aine arvioidaan erikseen eli todistukseen tulee erillinen arvosana.

NOORMARKUN YHTENÄISKOULUN VALINNAISET AINEET

1. Taide- ja taitoaineiden valinnaiset aineet:

- Kotitalous
- Kuvataide
- Musiikki (Musaa monipuolisesti)
- Liikunta
- Käsityö (teknisen työn painotus)
- Käsityö (tekstiilityön painotus;
Vaatteita asusteita ja sisustustekstiilejä)

- **Yllä luetelluista aineista oppilas valitsee yhden aineen.
Samaa ainetta opiskellaan 2 vuosiviikkotuntia 8. ja 9.
luokalla.**

2. Valinnaiset aineet:

- B2-kieli saksa
- Suomen kieli ja kirjallisuus (Ilmaisutaito)
- Tutkiva tiede
- Tieto- ja viestintäteknologia
- Kotitalous
- Kuvataide
- Musiikki (Musaa monipuolisesti)
- Liikunta
- Käsityö (teknisen työn painotus)
- Käsityö (tekstiilityön painotus;
Vaatteita, asusteita, sisustustekstiilejä)

- **Yllä luetelluista aineista oppilas valitsee yhden aineen,
jota hän ei ole vielä valinnut taide- ja taitoaineiden
ryhmästä. Samaa ainetta opiskellaan 2 vuosiviikkotuntia
8. ja 9. luokalla.**

Edellä olevissa valinnaisten aineiden luetteloissa suluissa olevat Noormarkun yhtenäiskoulun valinnaisaineiden nimet näkyvät oppilaiden todistuksissa sulkeiden edessä olevalla nimellä, koska Porin kaupungin kaikissa peruskouluissa on yhteinen todistus pohja.

ERIKSEEN 9. LUOKALLE VALITTAVAT 1 VUOSIVIKKOTUNNIN VALINNAISET AINEET

Lisäksi oppilas valitsee erikseen 9. luokalle **kaksi** 1 vuosiviikkotunnin valinnaisainetta. **Valinta tehdään vasta 8. luokan kevättalvella. Myös oppiaineiden sisällöt esitellään vasta silloin. Mikäli oppilaalla on on opinnoissaan 4. luokalla alkanut A2-ruotsi, valitsee hän erikseen 9. luokalle vain yhden 1 tunnin valinnaisaineen, koska toisen 1 tunnin valinnaisaineen tunnin kohdalle tulee A2-ruotsin tunti.**

Valittavissa olevat aineet:

- Tieto- ja viestintäteknologia (Robotiikka ja ohjelmointikurssi)
- Tekninen työ, elektroniikka (Arduino-rakentelu)
- Käsityö (Remppapaja)
- Musiikki
- Liikunta (Iloa ja virkistystä liikunnasta)
- Suomen kieli ja kirjallisuus (Lukeminen ja kirjoittaminen)
- Ruotsi (Syventävä ruotsi)
- Englanti (Englannin tukikurssi)
- Matematiikka (Matematiikan tukikurssi)
- Matematiikka (Syventävä matematiikka)
- Luonto ja erätaidot

Oppilaan erikseen 9. luokalle valitsemat 1 vuosiviikkotunnin valinnaisaineet arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Joidenkin 1 vuosiviikkotunnin valinnaisaineiden hyvä suoritus voi korottaa kyseisen pakollisen oppiaineen päättöarvosanaa. Korotusmahdollisuudesta on maininta vuoden päästä jaettavassa valinnaisaineoppaassa oppiaineen arvioinnin yhteydessä.

KOTITALOUS

Tavoitteet

Tuetaan ja vahvistetaan jo opittuja ruoanvalmistus- ja leivonta taitoja sekä opitaan uutta.

Suunnitellaan aterioita ottaen huomioon paitsi ravitsemussuosituksia, taloudellisuus ja eettisyys myös luovuus ja esteettisyys.

Perehdytään tasapuoliseen vastuun ottamiseen kodin arjen tehtävistä, mm. puhtaanapidosta sekä tekstiilien ja eri materiaalien hoitamisesta.

Työskennellään vaihtelevasti yksin, pareittain ja ryhmässä.

Sisältö

8. luokalla:

Perehdytään suomalaiseen ruoka- ja tapakulttuuriin, huomioidaan kalenterivuoden ja kodin juhlat. Suunnitellaan ja toteutetaan omat juhlat.

Haastattelutehtävä ruokaperinteestä.

Mietitään minkälaisia valintoja kuluttaja joutuu tekemään, miten media vaikuttaa kulutustottumuksiin sekä pohditaan kotitalouksien rahankäyttöä. Otetaan selvää miten kotitalous näkyy mediassa.

9. luokalla:

Perehdytään vieraiden maiden ruoka- ja tapakulttuuriin, kotimaisia ruokia ja kalenterivuoden juhlia unohtamatta. Tapakulttuuria käsitellään erilaisten juhlien pohjalta.

Arvioidaan asumisen ja kuluttamisen ympäristövaikutuksia. Tutkitaan pohjapiirroksia ja sisustetaan oma asunto. Mietitään mitä kaikkea tarvitaan omaan asuntoon, kun muuttaa pois kotoa. Perheen perustaminen.

Arviointi

Numeroarviointi.

Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista.

Käytännön toimintataidot

- Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi.
- Oppilas osaa käyttää tavallisimpia työmenetelmiä ruoanvalmistuksessa ja leivonnassa sekä asumiseen liittyvien perustehtävien toteuttamisessa ja ottaa huomioon esteettiset näkökulmat.
- Oppilas valitsee ja käyttää taloudellisesti materiaaleja ja teknologiaa sekä pohtii valintoja terveyden ja kestävyyskannalta.
- Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti ja järjestystä ylläpitäen sekä hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen.

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

- Oppilas osaa työskennellä yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti ja työtehtävistä neuvotellen.
- Oppilas pääsee sopimukseen ajankäytöstä ja työtehtävien jakamisesta osallistumalla päätöksentekoon.

Tiedonhallintataidot

- Oppilas osaa etsiä kotitalouden sisältöalueisiin liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta.
- Oppilas osaa tulkita ja käyttää kotitalouden toimintaohjeita.
- Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtia niiden merkitystä ja mahdollisuuksia arkielämässä.

KUVATAIDE

Kuvataiteessa ohjataan oppilaita tutkimaan ja ilmaisemaan todellisuutta taiteen keinoin. Oppilaiden omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle.

Oppiaineelle on ominaista kiireetön ilmapiiri, mikä mahdollistaa pitkäjänteisen työskentelyn.

Tavoitteet

- Kannustetaan havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria.
- Ohjataan soveltamaan erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja ilmaisun keinoja. Kuvallisen tuottamisen taitoja syvennetään.
- Ohjataan tarkastelemaan taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin merkitystä yksilölle, yhteisölle ja yhteiskunnalle historian ja kulttuurin näkökulmasta.
- Harjoitellaan ottamaan kantaa taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin.

Sisältö

Kuvataiteen opetuksen tavoitteita lähestytään omia kuvakulttuureja, ympäristön kuvakulttuureja ja taiteen maailmoja tutkimalla. Sisältöalueet ovat toisiaan täydentäviä ja opetuksessa tarkastellaan myös niiden välisiä yhteyksiä.

Arviointi

Oppimisen arviointi kuvataiteessa on luonteeltaan kannustavaa, ohjaavaa ja oppilaiden yksilöllisen edistymisen huomioivaa. Arvioinnilla tuetaan kuvan tuottamisen ja tulkinnan taitojen, taiteen ja muun

visuaalisen kulttuurin tuntemuksen, pitkäjänteisten työtapojen sekä itsearviointitaitojen kehittymistä.

Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin:

Oppilaita ohjataan arvioinnilla omien ajatusten ilmaisemiseen ja toisten näkemysten arvostamiseen. Oppimisen arviointi kohdistuu kaikkiin opetuksen tavoitteissa määriteltyihin taideoppimisen ulottuvuuksiin:

- 1) Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu: oppilas osaa havainnoida taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria erilaisia havaintovälineitä käyttäen. Oppilas osaa ilmaista havaintojaan ja ajatuksiaan taiteesta niin sanallisesti kuin kuvallisestikin.
- 2) Kuvallinen tuottaminen: oppilas osaa käyttää tavoitteellisesti erilaisia kuvallisen tuottamisen materiaaleja, tekniikoita ja keinoja kuvailmaisussaan tavoitteellisesti ja annettujen kriteerien puitteissa.
- 3) Visuaalisen kulttuurin tulkinta: oppilas osaa tarkastella ja tulkita taidetta analyttisesti ja ymmärtää taiteen merkitystä niin yksilötasolla kuin yhteiskunnallisestikin.
- 4) Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen: oppilas osaa töissään ilmaista näkemyksiään yleisesti hyväksytyjen normien rajoissa ja osaa tarkastella ilmaisussaan ekologisia, eettisiä ja esteettisiä arvoja, ja ymmärtää kuvilla vaikuttamisen mahdollisuudet.

Oppilas saa arvosanan 8, kun kurssiin kuuluvista harjoitustöistä on saatu keskimäärin hyviä numeroita (8) ja oppilaan työskentely on ollut motivoitunutta ja omaehtoista sekä asenne omaa ja toisten työskentelyä kohtaan positiivinen.

MUSIIKKI (MUSAA MONIPUOLISESTI)

Tavoitteet

Oppilas

- saa mahdollisuuden kehittää ja vahvistaa soitto- ja laulutaitojaan
- oppii ilmaisemaan itseään musiikin avulla, soittaen, laulaen, kuunnellen, liikkuen, itse luoden ja tutkien
- syventää tietämystään eri musiikkityyleistä, musiikin aikakausista ja musiikin lainalaisuuksista
- tutustuu tietotekniikan ja median hyödyntämiseen musiikin tuottamisessa
- saa virikkeitä ja intoa musiikin harrastamiseen
- saa mahdollisuuden esiintyä koulun juhlissa osana ryhmää tai yksin

Sisältö

Kurssilla soitetaan ja lauletaan monipuolisesti eri tyylistä musiikkia. Harjoitellaan uusia soittotaitoja ottaen huomioon ryhmän taitotaso. Valmistellaan esityksiä koulun juhliin (esim. joulujuhlat ja kevätjuhlat) ja ollaan muutenkin aktiivisesti mukana juhlien järjestämisessä musiikin ja äänentoiston osalta. Tehdään harjoitustöitä erilaisten sävellys- ja musiikinteko-ohjelmien kanssa. Tutustutaan monipuolisesti musiikin eri tyylilajiin soittamisen lisäksi tutkimalla, kirjoittamalla ja kuuntelemalla.

Musiikkitiedon asiat sekä soitto-, laulu- ja kuunteluohjelmisto eroavat eri vuosiluokilla.

8. luokalla musiikkitiedossa

- sointujen muodostaminen
- nuotin ja tabulatuurien luku
- populaarimusiikin eri tyylilajit
- kappaleen rakenne ja säveltäminen

9. luokalla musiikkitiedossa

- maailmanmusiikki ja eri musiikkikulttuurit
- suomalainen musiikki
- elokuvamusiiikki
- taidemusiikin historia
- musiikista kirjoittaminen

Arviointi

Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin seuraavien kriteerien määrittämää osaamista:

Osallisuus

Oppilas toimii musiikillisen ryhmän jäsenenä, huolehtii osuudestaan ja kannustaa toisia. Oppilaan työskentely on motivoitunutta ja omaehtoista sekä asenne oppiainetta kohtaan positiivinen.

Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen

Oppilas käyttää ääntään musiikillisen ilmaisun välineenä ja osallistuu yhteislauluun sovittaen osuutensa osaksi kokonaisuutta. Oppilas osaa yhden tai useamman koulusoittimen perustaidot ja osallistuu yhteissoittoon melko sujuvasti myös muita kuunnellen. Oppilas osaa kuunnella keskittyneesti ja tehdä havaintoja kuulemastaan. Oppilas osaa käyttää joitakin musiikkiteknologian tarjoamia mahdollisuuksia omassa tai ryhmän ilmaisussa. Oppilas hallitsee kurssin musiikkitiedollisen aineksen keskimäärin hyvin.

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito

Oppilas osaa käyttää musiikin peruskäsitteitä ja merkintätapoja sekä termejä musiikillisessa toiminnassa. Oppilas tietää erilaisia musiikin käyttötapoja ja ilmenemismuotoja eri kulttuureissa.

Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa

Oppilas tiedostaa musiikin vaikutuksia hyvinvointiin ja tunteisiin. Oppilas osaa käyttää soittimia ja laitteita ottaen huomioon äänenvoimakkuuteen ja muuhun turvalliseen toimintaan liittyvät seikat.

Oppimaan oppiminen musiikissa

Oppilas asettaa musisointiin liittyviä tavoitteita sekä arvioi edistymistään.

LIIKUNTA

Tavoitteena liikkuminen monipuolisesti ja turvallisesti vaihtelevissa oppimisympäristöissä, mikä tukee liikunnan tehtävää ja tavoitteiden saavuttamista. Oppimisympäristöinä hyödynnetään eri vuodenaikojen, koulun sekä ympäristön tarjoamia mahdollisuuksia.

8. luokalla tavoitteena

- Antaa oppilaalle monipuolisesti mahdollisuuksia kehittää motorisia perustaitojaan.
- Kannustaa ja ohjaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen sekä erilaisten liikuntamuotojen monipuoliseen kokeiluun.
- Tarjoaa oppilaalle mahdollisuuksia kokea iloa ja virkistystä sekä yhteisöllisyyttä.
- Ohjaa ja tukee oppilasta toiminnan suunnittelussa.

9.luokalla tavoitteena

- Antaa oppilaalle monipuolisesti mahdollisuuksia syventää ja laajentaa omia liikuntataitojaan ja -tietojaan.
- Kannustaa ja ohjaa oppilasta kokeilemaan erilaisia liikuntamuotoja monipuolisesti.
- Tarjoaa oppilaalle mahdollisuuksia kokea iloa ja virkistystä sekä yhteisöllisyyttä.
- Kannustaa ja ohjaa oppilasta omatoimiseen fyysiseen aktiivisuuteen.
- Ohjaa oppilasta toiminnan suunnitteluun sekä vahvistaa oppilaan itsenäisen työskentelyn taitoja.

Sisältö

8.lk

- Monipuolisia liikuntatehtäviä erilaisissa ympäristöissä ja eri vuodenaikoina
- Havaintomotoriikkaa, liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitoja kehittäviä pelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja
- Iloa ja virkistystä tuottavia liikuntamuotoja

- Myönteistä ilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä tukevia liikuntatehtäviä
- Liikuntatunnin sisällön suunnittelua sisältäviä tehtäviä

9.lk

- Monipuolisia liikuntatehtäviä erilaisissa ympäristöissä ja eri vuodenaikoina
- Erilaisia pelejä, leikkejä ja liikuntamuotoja, jotka mahdollistavat liikkumis-, tasapaino- ja välineenkäsittelytaitojen yhdistelyä ja soveltamista
- Iloa ja virkistystä tuottavia liikuntamuotoja
- Myönteistä ilmapiiriä ja yhteisöllisyyttä tukevia liikuntatehtäviä
- Itsenäisen työskentelyn ja vastuunottamisen kehittymistä tukevia liikuntatehtäviä
- Liikuntatunnin sisällön suunnittelua sisältäviä tehtäviä

Arviointi

Valinnaiskurssin arviointi perustuu liikunnan arviointikriteereihin.

KÄSITYÖ (TEKNISEN TYÖN PAINOTUS)

Tehdään puu- ja metallitöitä. Kurssin aikana on mahdollista tehdä oman kiinnostuksen mukaan joko puutöitä tai metallitöitä.

Puutöissä jatketaan koneiden kanssa työskentelyä unohtamatta kuitenkaan käsityökalujen käyttöä. Metallityössä on mahdollisuus hitsata, takoa ja sorvata työkappaleita.

Valmistetaan käyttö- ja koriste-esineitä oman suunnittelun pohjalta. Käsityö on mukavaa, kunhan vaan aloittaa.

Tavoitteet

Oppilas oppii:

Tuntemaan käsityöhön liittyviä käsitteitä sekä käyttämään erityyppisiä materiaaleja työvälineitä ja työmenetelmiä.

Suunnittelemaan ja kehittämään ajatteluaan ja luovuuttaan.

Valmistamaan esteettisesti kauniita ja käytännöllisiä viimeistelyjä töitä.

Työturvallisen tavan toimia erityyppisten koneiden kanssa ja lähellä.

Suomalaista perinteistä ja nykyaikaista teknologiaa, sekä muiden maiden käsityö teknologiaa ja muotoilua.

Arvostamaan omaa ja muiden työtä ja tarkastelemaan kriittisesti eri ratkaisuja.

Etsimään ratkaisuja ongelmiin eri lähteistä.

Sisältö

Puutyöt:

Piirroitus ja mitoitus

Liimalevyn valmistus

Ruuvi- ja poratappiliitokset

Pintakäsittelyt

Sorvaus

Oiko- ja tasohöyläys

Vannesahaus

Metallityöt:

Piirrotus ja mittaus

Kaasuhitsauslaitteen käyttö

Ohutlevytyöt

Metallin taonta

Kovajuotos

Mig-hitsaus

Hiomakoneet

Plasmahitsaus

Metallisorvaus

Tig-hitsaus

Puikkohitsaus

Arviointi

Numeroarviointi.

10 Erinomainen

Hallitsee erinomaisesti käsityön työtavat, huomioi turvallisuustekijät ja huolehtii ympäristön siisteydestä.

Omaa erittäin hyvät valmiudet itsenäiseen työskentelyyn ja erilaisiin ryhmätyö muotoihin.

Kykenee luovaan ilmaisuun ja ongelmanratkaisuun, sietää kritiikkiä ja suuntaa toimintaansa palautteen mukaan.

Pystyy loistavasti soveltamaan oppimaansa.

Osoittaa erityistä kiinnostusta ja harrastuneisuutta käsityötä kohtaan.

9 Kiitettävä

Hallitsee sujuvasti käsityön vaatimat työtavat, huomioi turvallisuustekijät ja huolehtii ympäristön siisteydestä.

Omaa hyvät valmiudet itsenäiseen työskentelyyn ja erilaisiin ryhmätyö muotoihin.

Kykenee itsenäiseen ongelmanratkaisuun, sietää kritiikkiä, palautteella vaikutusta toimintaan.

Pystyy sujuvasti soveltamaan oppimaansa.
osoittaa erityistä kiinnostusta ja harrastuneisuutta käsityötä kohtaan.

8 Hyvä

Visuaalinen ja tekninen suunnittelu

Oppilas kykenee havaitsemaan myös itsenäisesti ongelmia ja ohjatusti suunnittelemaan toteuttamiskelpoisia tuotteita, joiden suunnittelussa on pyritty ottamaan huomioon käytettävissä oleva aika, välineet, materiaalit, tuotteiden esteettisyys, ekologisuus, kestävyys, taloudellisuus ja tarkoituksenmukaisuus.

Oppilas ymmärtää suunnittelemansa tuotteen myös viestiksi ympäristölle.

Oppilas dokumentoi suunnitelman esimerkiksi kuvallisesti, sanallisesti, näyttein, pienoismallin avulla tai muulla tavoin siten, että siitä käy ilmi millainen idea on ja millä tavoin se on tarkoitus valmistaa.

Oppilas osaa ohjatusti käyttää suunnittelussaan aineksia suomalaisesta ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuurista.

Valmistaminen

Oppilas työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti työturvallisuusohjeita noudattaen sekä huolehtii työympäristönsä järjestyksestä ja viihtyisyydestä.

Oppilas hallitsee perustekniikoita siten, että tuotteesta tulee tarkoituksenmukainen, ekologinen ja esteettinen.

Oppilas osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimissä.

Oppilas osaa ohjatusti käyttää työssään kehittynyttä teknologiaa.

Oppilas osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa ja taitoa.

Itsearviointi sekä käsityöprosessin ja sen tulosten pohdinta

Oppilas kykenee ohjatusti tarkastelemaan omaa työskentelyään ja oppimistaan sekä osoittamaan niin prosessin kulussa kuin tuloksissa vahvuuksia ja heikkouksia.

Oppilas osoittaa käsityöprosessin arvioinnissa kritiikinsietokykyä ja halunsa suunnata toimintaansa palautteen mukaisesti.

Oppilas pyrkii arvioimaan arkielämässä tarvitsemiaan tuotteita esteettisin, taloudellisin, ekologisin ja tarkoituksenmukaisuus kriteerein.

Oppilas muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehitysmahdollisuuksistaan.

7 Tyydyttävä

Oppilas hallitsee osittain käsityön työtavat, mutta työskentely vaatii ohjausta.

Oppilas tiedostaa työturvallisuustekijät ja korjaa jälkensä.

Oppilas pystyy osin itsenäiseen työskentelyyn ja erilaisiin ryhmätyö muotoihin.

Oppilas pystyy osin soveltamaan oppimaansa.

6 Kohtalainen

Oppilaan työskentely vaatii paljon ohjausta ja tukea. Turvallisuustekijät ja siisteys eivät kiinnosta.

Oppilas pystyy autettuna itsenäiseen työskentelyyn ja kykenee joihinkin ryhmätyö muotoihin.

Oppilas sietää huonosti kritiikkiä, palautteen vaikutus vähäinen.

5 Välttävä

Oppilaan työskentely vaatii vielä paljon harjoitusta, eikä onnistu ilman runsasta ohjausta ja tukea. Turvallisuustekijät ja ympäristön siisteys eivät kiinnosta.

Pystyy autettuna osallistumaan joihinkin ryhmätyö muotoihin.

Oppilas sietää huonosti kritiikkiä, palautteella ei vaikutusta.

4 Hylätty

Oppilas ei kykene työskentelemään.

Oppilas ei selviydy asetetuista tavoitteista oppimistaitojen puutteellisuuden vuoksi. Turvallisuustekijät ja ympäristön siisteys eivät kiinnosta.

KÄSITYÖ (TEKSTIILITYÖN PAINOTUS; VAATTEITA, ASUSTEITA JA SISUSTUSTEKSTIILEJÄ)

Tavoitteet ja sisältö

Valmistetaan pehmeistä materiaaleista (esim. erilaisilla lankatekniikoilla ja ompelemalla) erilaisia tekstiilejä. Kokeillaan ja harjoitellaan erityisesti niitä tekniikoita, jotka ovat jääneet aiemmin vähemmälle: esim. kirjontaa, pinta- ja kirjoneuleita, sukkien ja/ tai lapasten neulomista, pitsin valmistusta virkaten, neuloen tai nypläten, vanhan tekstiilin uudistamista eri keinoin, kierrätysmateriaalista uuden tuotteen valmistamista, kankaanpainantaa ja värjäystä, kudontaa jne.

Arviointi

Numeroarviointi.

Käsityön päättöarvioinnin kriteerit hyvälle osaamiselle (arvosanalle 8) oppimäärän päättyessä:

- Oppilas suunnittelee työskentelyään, osaa tehdä valintoja ja etsiä työhönsä omia ratkaisuja.
- Oppilas osaa asettaa työskentelylleen tavoitteita sekä työskentelee käsityöprosessin mukaisesti ja arvioi realistisesti oppimistaan käsityöprosessin aikana.
- Oppilas osaa valita tarkoituksenmukaisia materiaaleja sekä tekniikoita ja työstömenetelmiä ja osaa käyttää niitä valmistaessaan suunnittelemaansa tuotteita/teoksia.
- Oppilas käyttää käsityön keskeisiä käsitteitä ja osaa esittää ideansa selkeästi sekä toteuttaa ne suunnitelmaan perustuen ottaen huomioon esteettisyyden ja toimivuuden.
- Oppilas osaa arvioida työskentelyn vaaroja ja riskejä sekä toimia turvallisesti käsityöprosessissa.

- Oppilas osaa käyttää itsenäisesti ja yhdessä toisten kanssa suunnittelussa ja valmistamisessa sekä oman tai yhteisen käsityöprosessin dokumentoinnissa tieto- ja viestintäteknologiaa.
- Oppilas osaa tehdä kestävän elämäntavan mukaisia valintoja työskentelyssään.

B2-KIELI SAKSA

B2-saksa alkaa kielen alkeista 8. luokalla ja jatkuu 9. luokan loppuun asti.

Tavoitteet

- Oppilas pystyy soveltamaan sujuvaa ja luonnollista ääntämistä
- Oppilas saavuttaa kielitaidon, jolla selviytyy erilaisissa jokapäiväisen elämän viestintätilanteissa
- Oppilas ymmärtää sekä puhuttua että kirjoitettua yleisluontoista kieltä
- Oppilas pystyy tuottamaan kieltä sekä suullisesti että kirjallisesti
- Opitaan sanoja, sanontoja ja rakenteita luonteivissa yhteyksissä
- Avarretaan oppilaan näkemyksiä ja edistää kansainvälistä yhteisymmärrystä

Sisältö

Opettajajohtoisen opetuksen lisäksi käytetään myös pari- ja/tai ryhmätyöskentelyä. Tekstien ja rakenteiden lisäksi pyritään harjoittelemaan myös suullista kielitaitoa ja lyhyiden viestien tuottamista kirjallisesti. Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan oppikirjojen lisäksi myös erilaisia sähköisiä materiaaleja.

Saksaa puhutaan Saksassa, Itävallassa, Sveitsissä ja Belgiassa. Monissa Keski- ja Itä-Euroopan maissa se on hyödyllinen käyttökieli. Lähes 100 miljoonaa ihmistä puhuu saksaa äidinkielenään 41 maassa.

Saksa on ruotsin ja englannin sukulaiskieli. Rakenteet ja ääntäminen ovat selkeitä.

Saksa on yksi maailman suurimmista talousmahdeista. Ulkomaankaupassa saksan kieli on välttämätön. Saksa on kolmanneksi kysytyin kieli työelämässä ruotsin ja englannin jälkeen.

Saksankieliset valtiot ovat suosittuja oppilasvaihto-, opiskelu-, jatko-opiskelu- ja työharjoittelumaita. Saksankieliset maat ovat monialaisia vaikuttajia tieteissä, taiteissa, huippukokousten isäntämaina, pankkialalla, tekniikassa ja teollisuudessa.

Saksan kielen kautta avautuu rikas keskieurooppalainen kulttuuri. Monet suuret taiteen ja tieteen edustajat ovat saksankielisistä maista: Einstein, Opel, Porsche, Benz, Bach, Beethoven, Mozart ja Goethe.

Arviointi

Numeroarviointi.

Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista.

Suullinen kielitaito ja ääntäminen

- Oppilas osaa pääsääntöisesti saksan kielen äänteet.
- Oppilas pystyy osallistumaan lyhyeen yleisluonteiseen vuoropuheluun.

Kielen tuottaminen

- Oppilas osaa saksan kielen keskeiset rakenteet sekä osaa käyttää niitä luontevasti.
- Oppilas pystyy tuottamaan yksinkertaista tekstiä tutuista aihepiireistä apuvälineiden avulla.

Kuullunymmärtäminen

- Oppilas pystyy seuraamaan helppoja keskusteluja, jotka liittyvät oppilaalle tuttuihin tilanteisiin.
- Oppilas pystyy ymmärtämään yleisluontoista yksinkertaisista lauseista koostuvaa puhetta.

Luetun ymmärtäminen

- Oppilas ymmärtää hyvin helppoja tekstejä, jotka käsittelevät tuttuja aihepiirejä.
- Oppilas pystyy ymmärtämään pääasiat vaativammistakin teksteistä apuvälineiden avulla.

Kulttuuritaidot

- Oppilas tutustuu saksankieliseen kulttuurialueeseen
- Oppilas tuntee saksalaisen elämänmuodon keskeiset piirteet
- Oppilas tuntee saksan kielen aseman maailman kielten joukossa

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS (ILMAISUTAITO)

Tavoitteet

Kehitetään monipuolisesti oppilaan luovuutta, uskallusta, rohkeutta ja itsetuntemusta.

Syvennetään ihmissuhdetaitoja, keskittymistä ja ryhmässä toimimista.

Harjoitellaan omien tunteiden ilmaisua, tunnistamista ja niiden käsittelyä.

Harjoitellaan esitykseen valmistautumista ja esiintymistä.

Sisältö

8. luokalla:

Tehdään erilaisia ryhmäytymisharjoituksia. Tutustutaan erilaisiin draaman perustyötappoihin ja -harjoituksiin. Tehdään erilaisia tunteiden ilmaisua kehittäviä harjoituksia esimerkiksi roolileikkien avulla. Tehdään yhdessä esitys valmiista käsikirjoituksesta. Lopputulos voi olla esimerkiksi näytelmä, elokuva tai video. Tehdään mahdollisesti vierailukäynti/-käyntejä teattereihin ja teatteriesityksiin.

9. luokalla:

Tutustutaan näytelmäprosessiin ja näytelmän tekemiseen ideasta aina valmiseen esitykseen asti. Valmistetaan näytelmä joko valmiista käsikirjoituksesta tai yhdessä käsikirjoittaen. Tutustutaan teatterin ja elokuvan tekemiseen laajemmin esimerkiksi lavastuksen, puvustuksen ja maskeerauksen näkökulmista. Tehdään mahdollisesti vierailukäynti/-käyntejä teattereihin ja teatteriesityksiin.

Arviointi

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota innostukseen, aktiivisuuteen, vuorovaikutustaitoihin, vastuun kantamiseen yhteisissä projekteissa

sekä kykyyn toimia ryhmässä. Opettajan arvioinnin lisäksi käytetään myös itsearviointia ja vertaisarviointia.

TUTKIVA TIEDE

Tavoitteet

Kehitetään työskentelytaitoja fysiikan ja kemian laboratorionkokeissa sekä harjoitetaan tieteellistä ajattelutapaa näiden oppiaineiden osalta. Tehtävien demonstraatioiden ja simulaatioiden kautta harjoitellaan hypoteesien tekoa ja syy-seuraus-suhteen ymmärrystä ja ajattelua fysiikan ja kemian ilmiöissä myös yleisesti. Tärkeää on myös tutkimuksen tulosten esittäminen ja käsittely käyttäen apuna tietoteknologiaa.

Sisältö

Kurssilla tehdään runsaasti käytännön tutkimustöitä. Oppilaat pääsevät harjaannuttamaan taitojaan laboratoriotöiden teossa sekä itsenäisesti että parin kanssa ja demojen tekoon on tällä kurssilla varattu runsaasti aikaa. Harjoitteleminen myös tutkimusten tulosten esittämistä sanallisesti ja erilaisten mallien avulla.

Teoriaosuudessa perehdytään fysiikan ja kemian tutkimiseen syvällisemmin sekä opetellaan tieteellistä ajattelutapaa. Tarkoitus on myös vahvistaa oppilaiden teoreettista osaamista fysiikan ja kemian kohdalla.

Tutustutaan myös fysiikan ja kemian sovelluksiin.

Valinnaisaine sopii erittäin hyvin fysiikan ja kemian taitojen kertaamiseen ja syventämiseen lukioon menijöille, mutta aivan yhtä hyvin sellaiselle oppilaalle, joka on kiinnostunut tutkimaan itse erilaisia luonnonilmiöitä.

Arviointi

Numeroarviointi.

Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista.

Käytännön toimintataidot:

- Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi.
- Oppilas osaa esittää tutkimuksensa tulokset selkeästi.
- Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tulostensa käsittelyssä ja esittämisessä.
- Oppilas osaa käyttää fysiikan ja kemian työtapoja (esim. mittaaminen, suodatus, tislauk, sähkökytkennät).
- Oppilas osaa toimia annettujen ohjeiden mukaisesti järjestystä ylläpitäen ja turvallisen työskentelyn periaatteita noudattaen.
- Oppilas ymmärtää kemiallisten aineiden vaarallisuuden.
- Oppilas käyttää kemiallisia aineita taloudellisesti.
- Oppilas osaa toimia yksin ja pyrkii toimimaan ryhmässä rakentavasti

Tiedonhallintataidot:

- Oppilas osaa etsiä fysiikkaan ja kemiaan liittyvää tietoa esimerkiksi internetistä ja pohtia tiedon luotettavuutta.
- Oppilas osaa käyttää fysiikan ja kemian mittausvälineitä ja yksinkertaisia laitteita.
- Oppilas ymmärtää fysiikan ja kemian peruskäsitteistöä.

TIETO- JA VIESTINTÄTEKNOLOGIA

Tavoitteet ja sisältö

Oppitunneilla opitaan käyttämään digilaitteita turvallisesti, vastuuntuntoisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

Opettelemme käyttämään arjessa ja työelämässä tarvittavia tietoteknisiä sovelluksia, tutustumme tekoälyyn ja teemme pelejä sekä omat nettisivut.

Tavoitteena on myös se, että lukioon menevät oppilaat osaavat käyttää lukion YO-kokeessa käytettäviä ohjelmia. Näihin kuuluu tekstinkäsittelyn, taulukkolaskennan ja esitysgrafiikan lisäksi esimerkiksi kuvankäsittely. Samoista taidoista on hyötyä myös muissa opiskelu- ja työympäristöissä.

Edellä mainittujen lisäksi opettelemme/kertaamme ohjelmoinnin perusteita ja tutustumme robotiikkaan. Harjoittelempa peruskuvankäsittelytaitoja sekä ohjelmointia Scratch-ohjelmointikielellä sekä hieman myös Pythonilla. Tutustumme robotiikkaan esimerkiksi mBot-robottien avulla. Oppilaat saavat peruskäsityksen siitä, mihin ohjelmointia käytetään ja oppivat ohjelmoinnin perustaitoja. Harjoittelempa erityisesti lukiossa tarvittavia tietokoneenkäyttö- ja ohjelmointitaitoja.

Arviointi

Numeroarviointi.

Arviointiin vaikuttavat tuntityöskentely ja oma-aloitteisuus. Numeroarviointi annetaan kaksi kertaa lukuvuodessa.

Oppilas saa arvosanan kahdeksan (8), mikäli hän osoittaa keskimäärin kriteerien määrittämää osaamista.

Käytännön toimintataidot:

- Oppilas asettaa tavoitteita toiminnalleen ja työskentelee niiden saavuttamiseksi.
- Oppilas osaa käyttää tietokoneen perustoimintoja (esim. tallentaminen, kopiointi) ja ymmärtää tietoturvallisuuden ja verkkotyöskentelyn pääasiat.
- Oppilas osaa taulukkolaskennan, tekstinkäsittelyn ja esitysgrafiikan perusasiat.
- Oppilas osaa ohjelmoinnin ja kuvankäsittelyn peruseräatteen.
- Oppilas osaa tehdä yksinkertaisia ohjelmia vähintään yhdellä ohjelmointikielellä.
- Oppilas toimii annettujen ohjeiden mukaisesti.
- Oppilas ymmärtää, millaista on vastuuntuntoinen ja turvallinen digilaitteiden käyttö.

Tiedonhallintataidot:

- Oppilas osaa etsiä tutkittavaan asiaan liittyviä tietoja eri tietolähteistä ja pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta.
- Oppilas osaa tulkita toimintaohjeita ja huomaa, jos omat ratkaisut eivät vie oikeaan lopputulokseen.
- Oppilas osaa käyttää tietokonetta arkielämässä tarvittavissa tilanteissa ja opintojensa aikana.